

Світлана Вікторівна КАЛАБУХОВА

кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
E-mail: lana.kalabukhova@gmail.com

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РІЗНИХ ТИПАХ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Калабухова, С. В. Методологічні основи аналізу господарської діяльності в різних типах суспільного розвитку [Текст] / Світлана Вікторівна Калабухова // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. – Том 17. – № 2. – С. 47-54. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Проведено порівняння підходів до методології аналізу господарської діяльності на індустріальній та постіндустріальній стадіях суспільного розвитку. Сформульовано передумови модернізації методологічної основи аналізу господарської діяльності в інформаційній економіці постіндустріального суспільства. В основу трансформації методології АГД в інформаційній економіці постіндустріального суспільства покладено гіпотезу про визнання інформаційних потоків, що циркулюють у обліковій системі управління підприємством. Найважливішим резервом розвитку господарської діяльності в інформаційній економіці визначено наявність цінної інформації і знань для прийняття якісних рішень. В основу запропонованої методології аналізу господарської діяльності економічного суб'єкта в інформаційній економіці покладено метод декомпозиції життєвого циклу облікової інформації. У поняття життєвого циклу облікової інформації залучено всю сукупність етапів обробки інформації, застосовуваних в інформаційній системі бухгалтерського обліку: на етапі первинного обліку, на етапі поточного обліку, на етапі підсумкового обліку. Стратегію осмислення бухгалтерської інформації на всіх етапах її життєвого циклу з метою пошуку нових знань для забезпечення прийняття якісних рішень зацікавленими користувачами покладено в основу технології бухгалтерського аналізу. Запропоновано новий аналітичний інструмент – контент-аналіз облікової інформації: первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності як єдиних регламентованих доказів визначення межі якісних і кількісних характеристик корисної інформації про діяльність підприємства для всіх суб'єктів господарювання у глобальному середовищі. Суть контент-аналізу облікової інформації сформульовано як постійне виконання у комп'ютеризованій системі бухгалтерського обліку вузько окресленої аналітичними завданнями (оцінка показників, діагностика впливу факторів, пошук резервів розвитку) трансформації безперервних інформаційних потоків у нові корисні знання про господарську діяльність. Такий інструментарій в умовах інформаційної економіки постіндустріального суспільства забезпечить додання цінності інформації про діяльність підприємства для прийняття якісних рішень. Схематично узагальнено концептуальні підходи до способу пізнання господарської діяльності економічного суб'єкта в різних типах суспільного розвитку.

Ключові слова: *аналіз господарської діяльності; спосіб пізнання; цивілізаційний підхід до суспільного розвитку; індустріальна економіка; інформаційна економіка; контент-аналіз; прийняття якісних рішень*

Svitlana Viktorivna KALABUKHOVA

PhD in Economics, Associate Professor,
Lecturer,
Department of Accounting in the Credit and Budgetary Organizations and Economic Analysis,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
E-mail: lana.kalabukhova@gmail.com

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF ECONOMIC ACTIVITY ANALYSIS IN DIFFERENT TYPES OF SOCIAL DEVELOPMENT

Abstract

A comparison of approaches to business analysis methodology in industrial and post-industrial stage of social development is carried out. The prerequisites of modernization of methodological basis of economic activity analysis in the information economy of post-industrial society are formulated. The basis of transformation of methodology AGD in the information economy of postindustrial society is the hypothesis of recognition information flow circulating in the accounting system management. The most important reserve of development of economic activity in the information economy is the presence of valuable information and knowledge for making qualitative decisions. The method of decomposition of accounting information lifecycle is the basis of the proposed methodology for the economic activity analysis of the economic entity in the information economy. Into the concept of life cycle of accounting information it has been involved the totality of the information processing steps which have been applied in accounting information system: the primary account stage, the current account stage, the final account stage. Strategy of understanding of accounting information at all stages of its life cycle in order to seek new knowledge for qualitative decision-making by the users is the basis of accounting analysis technology. It has been proposed a new analytical tool that is a content analysis of accounting information. The essence of content analysis of accounting information is formulated as a constant implementation in a computerized accounting system which is narrowly delineated by analytical tasks (evaluation of indicators, diagnostics of factors influence, search for reserves of development) of transformation of continuous information flows into the new knowledge on economic activity. Such tools in conditions of information economy of postindustrial society will provide adding of information value about the company activity for qualitative decision-making. The conceptual approaches to the way of cognition of economic activity of the economic entity in different types of social development are schematically generalized.

Keywords: *economic activities analysis; mode of cognition; civilizational approach to social development; industrial economy; information economy; content-analysis; qualitative decision-making.*

JEL classification: M490

Вступ

Процес логічного пізнання розвитку явища, якщо він здійснюється з наукової точки зору, знаходиться у нерозривному зв'язку з процесом пізнання історичного розвитку. Сучасна економічна теорія, використовуючи критерій «ступінь індустріального розвитку суспільства», виокремлює три стадії історичного розвитку індустріальної цивілізації: доіндустріальне (аграрне) суспільство, індустріальне та постіндустріальне [1, с. 63], при цьому найважливішою ознакою постіндустріального суспільства визнається вступ людства в інформаційну епоху та зазначається, що сучасна інформаційна епоха заснована не на механічній техніці, а на "інтелектуальній технології" виробництва знань.

У кожен історичну епоху наукове пізнання здійснюється відповідно до визначеної «сітки логічних категорій», тому перехід до дослідження нових об'єктів потребує розробки нового понятійного апарата (нової категорійної сітки), а відтак методології їх дослідження [2, с. 141].

Необхідно підкреслити, що у сфері аналізу господарської діяльності (АГД) до сьогодення часу розвиток методології аналітичної діяльності та аналітичних досліджень розкривається через призму індустріального суспільства у напрямку комплексного пошуку резервів матеріальних ресурсів на етапах життєвого циклу виробництва і реалізації продукції. Це пояснюється тим, що основний каркас аналізу господарської діяльності як науки сформувався за радянських часів, в період масової індустріалізації суспільства та розвитку промислового сектору централізованої економіки.

Варто зауважити, що традиційна методологія АГД вже давно морально застаріла і не відповідає динаміці та реаліям сучасної господарської діяльності. Масштаби та рівень такого "старіння" стали явними у 90-х роках минулого століття, коли наукова спільнота отримала можливість широкого доступу до сучасної західної економічної літератури. Характер зарубіжних економічних публікацій вказує на те,

що саме ідеї постіндустріального суспільства, глобалізації, інституційної економічної теорії та інформаційної економіки зараз розглядаються як такі, що мають найбільший потенціал забезпечення подальшого розвитку економічних відносин. Додамо, що саме глобалізація зумовлює тяжіння економічних зв'язків суб'єктів господарювання до типізації, стандартизації та уніфікації процедур генерування корисної інформації про господарську діяльність для прийняття якісних рішень зацікавленими сторонами.

Актуальність нашого дослідження обґрунтовується тим, що в умовах цивілізаційного переходу від індустріального суспільства до постіндустріального й інтенсивного розвитку інформаційних технологій скорочується значення факторів матеріального виробництва, але підсилюється роль інформації та знань при прийнятті якісних рішень, що забезпечують мобілізацію резервів конкурентних переваг суб'єктами господарювання в глобальному середовищі функціонування.

Оскільки бухгалтерський облік є регламентованою міжнародними стандартами системою інформаційного типу, що забезпечує внутрішні та зовнішні комунікації суб'єктів господарювання в глобальному середовищі, а аналіз господарської діяльності є "інтелектуальною технологією" пошуку якісних управлінських рішень, виникає необхідність поглибленої наукової розробки питань, пов'язаних із методологією аналізу господарської діяльності суб'єктів господарювання, що функціонують у інформаційній економіці постіндустріального суспільства.

Питання методології аналізу господарської діяльності суб'єктів господарювання, що функціонують в індустріальному суспільстві, викладені в більшості підручників і навчальних посібників радянського та пострадянського періоду, виданих під керівництвом визнаних вчених, зокрема М. І. Баканова, С. Б. Барнгольц, Е. В. Долгополова, М. Ф. Дьячкова, Д. А. Ендовіцького, В. В. Ковальова, І. И. Каракоза, А. Ш. Маргуліса, М. В. Мельнік, Е. В. Мниха, М. Я. Коробова, Н. П. Любушіна, Д. А. Панкова, В. Ф. Палія, І. І. Поклада, Г. В. Савицької, В. І. Самборського, В. І. Стражева, М. Г. Чумаченка, А. Д. Шеремета та інших.

Слід зауважити, що загалом ці вчені, розглядаючи методологічні основи аналізу господарської діяльності, предметом АГД визначають господарську діяльність або причинно-наслідкові зв'язки економічних процесів суб'єкта господарювання, що відображаються через систему економічної інформації. Відтак, оскільки під господарською діяльністю у всі часи розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, що спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [3], метод АГД цими вченими розкривається через декомпозицію життєвого циклу продукції за умовною структурно-логічною схемою «маркетинговий аналіз – виробничий аналіз – фінансовий аналіз». Такі ж підходи відображені в навчально-методичних виданнях українських вчених останніх років.

У останніх наукових публікаціях піднімаються проблеми розмежування наукового і освітнього методологічних рівнів економічного аналізу господарської діяльності [4]; методологічні проблеми удосконалення аналізу у напрямку використання дедуктивного методу пізнання [5]; впливу на формування методології АГД провідних чинників світового еволюційного процесу – зростання динаміки господарської діяльності та розвитку інформаційних технологій [6], впливу ідей нової інституційної економічної теорії [7]; досліджуються проблеми впливу на методологію АГД глобалізації, у зв'язку з чим підкреслюється необхідність регламентації діяльності у сфері економічного аналізу [8]; досліджуються проблеми методології аналізу діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації [9]; пропонується доповнити методологію АГД, поряд із системним та комплексним підходами, інформаційним підходом, при якому аналіз виступає як генератор аналітичної інформації для потреб управління [10]; описуються напрями розвитку методології економічного аналізу в умовах трансформації управлінської філософії [11].

Формулювання мети статті та завдань

Мета статті полягає у розробці наукової гіпотези про те, що в умовах інформаційної економіки постіндустріального суспільства виникає нова предметна сфера аналізу господарської діяльності, що забезпечує додання цінності інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень на основі здійснення контент-аналізу облікової інформації (первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності) як єдиних регламентованих доказів визначення межі якісних і кількісних характеристик корисної інформації про діяльність підприємства для всіх суб'єктів господарювання у глобальному середовищі.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких задач:

- розглянути процес аналізу інформаційних потоків, що генеруються системою бухгалтерського обліку як необхідний елемент прийняття рішень у господарській діяльності;
- сформулювати передумови модернізації методологічної основи аналізу господарської діяльності в інформаційній економіці постіндустріального суспільства;
- порівняти підходи до методології аналізу господарської діяльності на індустріальній та постіндустріальній стадіях розвитку суспільства;

– розкрити методологічні основи бухгалтерського аналізу в інформаційній економіці постіндустріального суспільства.

Виклад основного матеріалу

Початкового імпульсу прийняттю рішень на етапі ідентифікації симптомів управлінської проблеми в господарській діяльності надає розуміння інформації про стан об'єкту управління, який розкривається у фінансовій звітності. Для діагностики проблемної ситуації в господарській діяльності слід осмислити та узагальнити інформацію про причини змін у стані майна, джерелах його утворення, формуванні доходів та витрат, руху грошових коштів суб'єкта господарювання та визначити фактори, які загрожують безперервності діяльності. Таким чином, прийняття рішень зацікавленими учасниками господарської діяльності розпочинається з осмислення та узагальнення інформації про господарські ресурси та господарські операції суб'єкта господарювання за звітний та попередні періоди. Це дозволяє розглядати об'єкт управління (господарську діяльність), над яким здійснюється прийняття рішень, як у сенсі упорядкованої множини інформації про нього (системи бухгалтерського обліку), так і в сенсі узагальненого розгляду всіх потоків інформації, які визначають його функціонування (системний підхід).

Реалізація процесу управління господарською діяльністю суб'єктів господарювання повинна відповідати процесу переходу України до постіндустріального суспільства. Тому до передумов модернізації методологічної основи аналізу господарської діяльності в інформаційній економіці постіндустріального суспільства слід зарахувати: 1) глобалізацію економічних зв'язків; 2) вплив інституційного середовища; 3) зміну ідеологічної парадигми в напрямку інноваційного розвитку; 4) змістове оновлення системи гуманітарного знання про цивілізаційний розвиток; 5) зміну загальнонаукової ідеології світогляду в напрямку сталого розвитку; 6) трансформацію управлінської філософії.

Слід зауважити, що термін «методологія» є багатозначним та може використовуватися у різних тлумаченнях. Загалом від теорії пізнання (гносеології), що досліджує процес пізнавальної діяльності загалом, методологія відрізняється тим, що вона акцентує увагу на методах пізнання. Тому під методом науки в широкому сенсі розуміють спосіб дослідження свого предмета. Таким чином, якщо теорія науки є результатом процесу пізнання, то методологія є способом досягнення цього знання і спрямованим початком у дослідницькій діяльності, алгоритмом пошуку мети, набором прийомів, засобів, способів, принципів досягнення мети. У означеному контексті суть методології аналізу господарської діяльності розуміємо як стратегію наукового дослідження предмета та науковий спосіб досягнення мети.

Підходи до методології аналізу господарської діяльності в індустріальному та постіндустріальному суспільстві узагальнено на рис. 1.

З рис. 1. видно, що основна ідея трансформації методології АГД в інформаційній економіці постіндустріального суспільства полягає в тому, що предметом науки визнаються інформаційні потоки, які циркулюють у обліковій системі управління підприємством, а стратегія наукового дослідження предмету будується на звуженні застосування технології “аналізу від досягнутого рівня виробництва” і розширенні застосування технології, побудованої за принципом “аналіз від поставлених цілей”.

Варто зауважити, що в інформаційній економіці найважливішим резервом підвищення ефективності всього суспільного виробництва стає підвищення якості прийнятих рішень. У зв'язку з цим, для пошуку найкращого варіанту господарського рішення основною метою аналізу господарської діяльності стає пошук нових знань та виробництво цінної інформації про резерви розвитку об'єкта управління. Відтак вхідна інформація повинна володіти характеристиками корисності: дохідливістю, доречністю, достовірністю та зіставністю. Ці характеристики, відповідно до вимог облікових стандартів [12], підтверджені в бухгалтерських документах.

Якість прийнятих господарських рішень залежить від багатьох чинників, але одним із основних є методологія сприйняття та осмислення інформації, тобто підходи, принципи, методи. Стратегію осмислення бухгалтерської інформації та пошуку нових знань з метою забезпечення прийняття якісних рішень зацікавленими користувачами пропонуємо вважати ключовим аспектом методології бухгалтерського аналізу.

Оскільки метод у науці — це заданий відповідною гіпотезою шлях осягнення предмета вивчення, при визначенні методу бухгалтерського аналізу врахуємо наступне. В основі аналізу як наукового методу пізнання завжди лежить декомпозиція. Підставою декомпозиції є модель системи. За твердженням В. В. Сопка, бухгалтерський облік може бути представлений як технологічна система, що організаційно формує певну послідовну систему етапів: перший етап – вхід до системи – можна охарактеризувати як первинний облік; другий етап – процес системи – може бути охарактеризований як поточний облік; третій етап – вихід із системи – називають підсумковим обліком [13, с. 19].

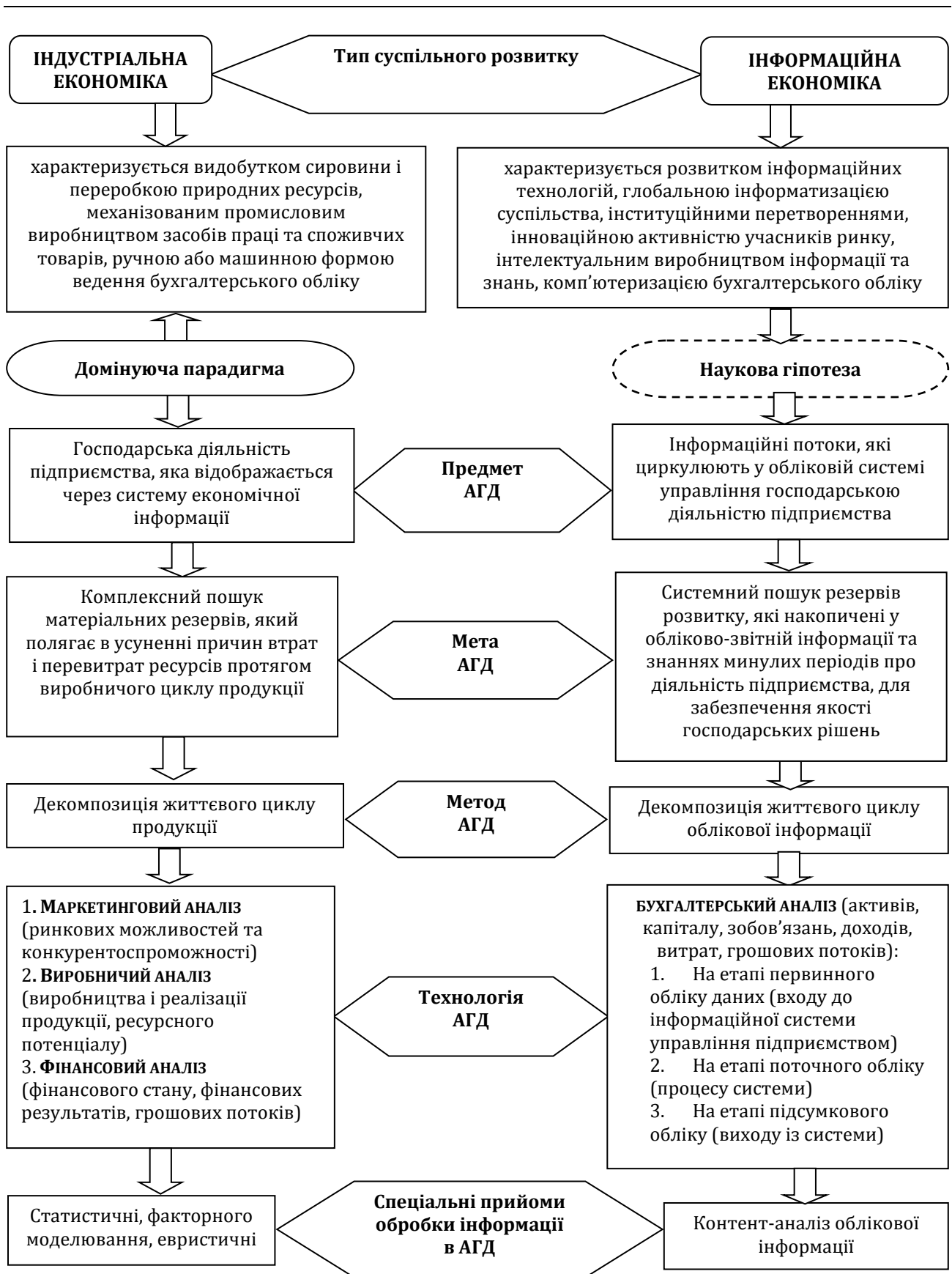

Рис. 1. Методологічні основи аналізу господарської діяльності (АГД) в різних типах суспільно-економічного розвитку (розроблено автором).

Слід зауважити, що однією з найбільш часто вживаних стратегій декомпозиції є декомпозиція за життєвим циклом. Життєвий цикл інформації становить собою модель її створення і використання. Таким чином, у поняття життєвого циклу облікової інформації залучаємо всю сукупність етапів обробки інформації, застосовуваних в інформаційній системі бухгалтерського обліку. Отже, в основу методології бухгалтерського аналізу покладаємо спосіб пізнання господарської діяльності економічного суб'єкта шляхом декомпозиції життєвого циклу облікової інформації з метою забезпечення прийняття якісних господарських рішень зацікавленими сторонами.

Для виробництва корисної інформації потрібен різноманітний інструментарій. Розвиток комп'ютерних технологій не лише відкриває нові можливості для облікових комунікацій, але й сприяє оперативному вилученню інформації із значних масивів задокументованих, зареєстрованих та узагальнених облікових даних, недоступних традиційному інтуїтивному аналізу. Це дозволяє застосовувати нові аналітичні інструменти у пошуку цінної інформації зовнішніми та внутрішніми користувачами для прийняття якісних господарських рішень. Вважаємо, що для дослідження значних інформаційних облікових потоків та накопичених баз знань минулих періодів найзручнішим для сучасних комп'ютеризованих систем бухгалтерського обліку є застосування контент-аналізу.

Варто зазначити, що до останнього часу методологію контент-аналізу пов'язували лише з політичною і соціологічною науковими сферами. При цьому загалом поняття «контент-аналіз» (від англ. *contents* – зміст) трактують як спосіб якісно-кількісного аналізу змісту інформації з метою виявлення або вимірювання різних фактів і тенденцій, відображених у цій інформації [14, 15].

У найпростішому вигляді ідею контент-аналізу облікової інформації можна сформулювати як постійне виконання у комп'ютеризованій системі бухгалтерського обліку вузько окресленої аналітичними завданнями (оцінка показників, діагностика впливу факторів, пошук резервів розвитку) трансформації безперервних інформаційних потоків у нові корисні знання про господарську діяльність. Підкреслимо, що саме принцип безперервності діяльності, а відтак і безперервності інформаційних потоків, забезпечує такі якісні характеристики корисної інформації, як доречність та зіставність при прийнятті рішень.

Методика контент-аналізу облікової інформації повинна реалізовуватися за допомогою програмного комплексу та передбачати таку послідовність дій при його розробці:

1. Класифікація основних категорій предмета аналітичного дослідження та формування каталогу системи показників господарської діяльності.
2. Об'єднання всіх предметних категорій аналітичного дослідження, одиниць аналізу, одиниць виміру та розрахункових алгоритмів факторних моделей і формування довідника типових взаємозв'язків факторів зміни показників господарської діяльності.
3. Кодування всіх предметних категорій аналітичного дослідження та розробка формалізованого опису показників господарської діяльності, який пропонуємо пов'язувати з номером рахунку у Плані рахунків.
4. Складання протоколу аналізу – таблиці, у яку в ході опрацювання цільового запиту користувача в діалоговому режимі комп'ютером записуються всі знайдені у змісті бухгалтерської інформації, накопиченої за останні 5 років, числові закономірності закодованих предметних категорій, за допомогою яких стає можливим прийняття раціонального рішення.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Історія розвитку науки як суспільного інституту свідчить, що нові галузі знання відокремлюються у самостійні науки тоді, коли певне коло питань практичної діяльності набуває важливого самостійного значення і потребує поглибленої наукової розробки. За останні десятиліття методи та технічні засоби аналітичної діяльності у різних наукових сферах (політичній, соціологічній, державного управління, екологічній) динамічно розвиваються, реагуючи на соціально-економічні, політичні та інші зміни в житті постіндустріального суспільства. У сфері аналізу господарської діяльності ці зміни помітні мало.

Оскільки феномен фундаментальних змін та досягнень нового етапу цивілізаційної еволюції людства знайшов відображення у теорії постіндустріального суспільства, вважаємо, що питання модернізації методологічних основ у сфері аналізу господарської діяльності в умовах інформаційної економіки також потребують свого розвитку. У перспективі подальші розвідки передбачатимуть дослідження питань, пов'язаних з удосконаленням наукового інструментарію аналізу господарської діяльності в інформаційній економіці, зокрема імплементації процедур контент-аналізу бухгалтерських документів в інструментарій бухгалтерського аналізу.

Список літератури

1. *Економічна теорія: політекономія [Текст] : підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 7-е вид. – К. : Знання-Прес, 2008. – 719 с.*

2. Кохановский, В. П. Философия науки: учеб. пособие [Текст] / В. П. Кохановский, В. И. Пржиленский, Е. А. Сергодеева. – Ростов-на-Дону: Издательский центр МАРТ, 2005. – 350 с.
3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; Закон від 16.01.2003 №436-ІУ (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Мних, Є. В. До питання визнання методологічних рівнів економічного аналізу [Текст] / Є. В. Мних // Економічний аналіз: зб. наук. праць ТНЕУ. – Тернопіль, 2010. – Вип. 6. – С. 360-362.
5. Стражев, В. И. Теоретико-методологические проблемы совершенствования учета, анализа и контроля [Текст] / В. И. Стражев // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия D. – Беларусь, 2011. – №6. – С. 88-90.
6. Харічкін, О. Г. Методологічні проблеми теорії та практики економічного аналізу [Текст] / О. Г. Харічкін, О. Г. Березняк, О. О. Скорик // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / ДВНЗ "УАБС НБУ". – Суми, 2004. – Вип. 11. – С. 173-179.
7. Олійник, О. В. Розвиток економічного аналізу в умовах інституційних змін [Текст] : [монографія] / О. В. Олійник. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 653 с.
8. Спільник, І. Економічний аналіз і виклики глобалізації [Текст] / І. Спільник // Економічний аналіз: зб. наук. праць ТНЕУ. – Тернопіль, 2008. – Вип. 3 (19). – С. 14-17.
9. Корінько, М. Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація [Текст] : [монографія] / М. Д. Корінько. – К. : ДП "Інформ-аналіт. агентство", 2007. – 429 с.
10. Зоріна, О. А. Методологічні підходи в економічному аналізі [Текст] / О. А. Зоріна // Вісник ЖДТУ. – Житомир, 2011. – № 1 (55). – С. 89-91.
11. Мороз, С. І. Напрями розвитку економічного аналізу в умовах сучасної еволюції управлінської думки [Текст] / С. І. Мороз // Економічні науки: зб. наук. праць Луцького національного технічного університету. Серія «Облік і фінанси». – 2011. – Випуск 8 (29). – Ч. 3. – С. 64-70.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] / Мінфін України; Наказ, від 07. 02. 2013 № 73 (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
13. Сопко, В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Текст]: підручник / В. Сопко, В. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2000. – 260 с.
14. Пашинян, И. А. Контент-анализ как метод исследования: достоинства и ограничения [Текст] / И. А. Пашинян // Научная периодика: проблемы и решения. – Россия, 2012. – Вып. 3 (9). – С. 13-18.
15. Іванов О. В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності [Текст] / О. В. Іванов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1045. – С. 69-74.

References

1. Bazylevych, V. D. (2008). *The economic theory: Political Economy [Ekonomichna teoriya: Politekonomiya]*. Kyiv: Znannya-Pres.
2. Kohanovskyy, V. P., Przhylenskyu, V. Y., Sergodeeva, E. A. (2005). *The philosophy of science [Filosofiya nauki]*. Rostov-on-Don: Publishing Center MARCH.
3. *Economic Codex of Ukraine [Gospodarsky kodeks Ukrainy]*. Verkhovna Rada of Ukraine; Act of 16.01.2003 №436-IV. Retrieved October, 15, 2014, from : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Mnykh, E. V. (2010). *On the question of recognition of methodological levels of economic analysis [Do pytannia vyznannya metodologichnykh rivniv ekonomichnogo analizu]*. *Economic Analysis*, 6, 360-362.
5. Strazhev, V. I. (2011). *Theoretical and methodological problems of improving the accounting, analysis and control [Teoretiko-metodologicheskie problemy sovershenstvovaniya ucheta, analiza i kontrolya]*. Belarus: *Bulletin of Polotsk State University. Series D*, 6, 88-90.
6. Harichkin, O. G., Bereznyak, O. G., Skoryk, O. O. (2004). *Methodological problems in the theory and practice of economic analysis [Metodologichni problemy teorii ta praktyky ekonomichnogo analizu]*. Sumy: *Collection of scientific papers of SHEE "UABS National Bank" "Problems and prospects of the banking system of Ukraine"*, 11, 173-179..
7. Oliynyk, O. V. (2008). *Development of economic analysis in terms of institutional change [Rozvytok ekonomichnogo analizu v umovah instytucyinykh zmin]*. Zhytomyr: State Technological University.
8. Spilnyk, I. (2008). *Economic analysis and the challenges of globalization [Ekonomichny analiz i vyklyky globalizatsii]*. *Economic Analysis*, 3, 14-17.
9. Korinko, M. D. (2007). *Control and analysis of business entities in terms of diversification: theory, methodology, organization [Kontrol ta analiz diyalnosti subyektiv gospodaruvannya v umovah ii dyversyfikacii: teoriya, metodologiya, organizatsiya]*. Kyiv: *Inform-analit agentstvo*.
10. Zorina, O. A. (2011). *Methodological approaches in economic analysis [Metodologichni pidhody v ekonomichnomu analizi]*. *Journal of Zhytomyr State Technological University*, 1, 89-91.

-
11. Moroz, S. I. (2011) *Directions development of economic analysis in the modern evolution of management thought [Napryamy rozvytku ekonomichnogo analizu v umovah suchasnoi evolutcii upravlinskoj dumky]. Collection of scientific papers Lutsk National Technical University "Economic sciences". Series "Accounting and Finance", 8 (29), 3, 64-70.*
 12. *National Accounting Standard 1 "General Requirements for Financial Reporting" [Natsionalne polozhennya bukhalterskogo obliku 1 "Zagalni vymogy do finansovoyi zvitnosti]. Ministry of Finance of Ukraine; Order from 07.02.2013 № 73 (as amended). Retrieved October, 15, 2014, from : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.*
 13. Sopko, V., Zavorodniy, V. (2000). *Organization of accounting, economic control and analysis [Organizatsia bukhalterskogo obliku, ekonomichnogo kontrolyu ta analizu]. Kyiv: KNEU.*
 14. Pashinyan, I. A. (2012). *Content-analysis as a method of research: advantages and limitations [Kontent-analiz kak metod issledovaniya: dostoinstva i ogranicheniya].russia: Journal "Science periodic: Problems and Solutions", 3 (9), 13-18.*
 15. Ivanov, O. V. (2013). *Classical content analysis and text analysis: terminological and methodological differences [Klasychnyi content-analiz ta analiz tekstu: terminologichni ta metodologichni vidminnosti]. Bulletin of Kharkiv National University named V. N. Karamzin, 1045, 69-74.*

Стаття надійшла до редакції 09.10.2014 р.